

Ukázka č. 1 – ZŠ Vyskytná – Prvouka (ukázka byla formálně upravena)

Komentář

Příklad představuje jednu z možných variant rozpracování Charakteristiky vyučovacího předmětu a vzdělávacího obsahu tematického okruhu „Místo, kde žijeme“. Charakteristika vyučovacího předmětu Prvouka splňuje všechny zásady stanovené pro tvorbu ŠVP (viz RVP ZV. Nad požadovaný rámec rozpracovává „Cílové zaměření jednotlivých tematických okruhů“ a jeho prostřednictvím přehledně a srozumitelně nastiňuje představu o celkovém pojetí vyučovacího předmětu. Tematický okruh „Místo, kde žijeme“ je v učebních osnovách Prvouky na dané škole rozpracován v prvním a třetím ročníku základního vzdělávání. Zpracovatel učebních osnov se rozhodl pro cyklické osnování vzdělávacího obsahu (školní výstupy, učivo). Ve třetím ročníku se k tématu vrací a dále ho rozvíjí na vyšší kvantitativní i kvalitativní úrovni.

Ukázka není příkladem specifického osnování učiva, inspirativní však je její promyšlené a přehledné rozpracování do ročníků.

1a) Charakteristika vyučovacího předmětu

Ve vyučovacího předmětu Prvouka se žáci učí pozorovat jevy a děje, porozumět jejich vzájemným vztahům a souvislostem a na základě nově získaných poznatků a dovedností si postupně vytvářet ucelený obraz světa o rodině, lidské společnosti, přítomnosti, minulosti a budoucnosti, o technice, přírodě a ochraně zdraví.

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět je rozpracován do pěti tematických okruhů.

- Město, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas
- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

Cílové zaměření tematických okruhů

Místo, kde žijeme

- vést žáky k pozorování nejbližšího okolí školy a obce; učit je dávat do souvislosti organizaci života v rodině, škole a obci
- formovat u žáků bezpečné způsoby chování ve škole, v situacích silničního provozu, při hrách, v rizikovém prostředí
- utvářet u žáků pozitivní vztah k bydlišti, městu, vlasti; posilovat jejich národní cítění

Lidé kolem nás

- formovat u žáků chování podporující dobré mezilidské vztahy – ohleduplnost, pomoc slabším, respektování druhých, vzájemná úcta a snášenlivost
- přispívat u žáků k utvářeními hodnot jako je solidarita, tolerance, odpovědnost
- seznamovat žáky s tím, jak se lidé sdružují a baví, jaké vytvářejí kulturní a hmotné hodnoty
- seznamovat žáky s právy a povinnostmi občana demokratického státu

Lidé a čas

- učit žáky orientovat se v dějích a v čase
- formovat u žáků zájem o minulost a kulturní bohatství blízkého regionu
- vést žáky k shromažďování a zkoumání informací z historie, kulturního bohatství a lidské činnosti v obci a blízkém regionu

Rozmanitost přírody

- rozvíjet u žáků praktické dovednosti k měření základních veličin a k provádění jednoduchých pokusů
- vést žáky k poznávání okolní krajiny v souvislosti s praktickým pozorováním rozmanitosti a proměnlivosti živé a neživé přírody
- učit žáky pozorovat a popsat vliv lidské činnosti na přírodu; formovat u nich návyky ohleduplného chování k přírodě

Člověk a jeho zdraví

- vést žáky k uplatňování základních hygienických, režimových a stravovacích návyků
- seznámit žáky s elementárními poznatky o stavbě a funkci lidského těla
- formovat u žáků odpovědné chování při komunikaci s neznámými lidmi a v neznámém prostředí
- naučit žáky ošetřit drobná poranění a přivolat lékařskou pomoc

Časové rozvržení výuky

Minimální časová dotace pro předmět prvouka na 1. stupni je v prvním až třetím ročníku 6 hodin.

1. ročník: 1 hod. + 1. hod z disponibilní časové dotace
2. ročník: 2 hodiny
3. ročník: 2 hodiny

Organizační vymezení

Vyučovací předmět Prvouka se zpravidla vyučuje v kmenových třídách. Pozorování okolní přírody, poznávání obce a blízkého regionu (muzea, planetárium, knihovny, výstavy, úřady, zoo) se děje prostřednictvím vycházek a krátkodobých výletů. Z dalších organizačních forem se využívají tematické besedy s pamětníky, kronikáři, cestovateli, lesníky, chovateli.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- podněcujeme žáky k vyhledávání a třídění informací a k jejich efektivnímu využívání v procesu učení
- vytváříme žákům podmínky pro pozorování a zkoumání věcí a jevů, přírody a života v blízkém okolí
- dáváme žákům příležitost k prezentaci výsledků skupinové práce a k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- předkládáme žákům praktické problémové úkoly a situace a vytváříme jim podmínky pro hledání způsobů jejich řešení tím, že do výuky zařazujeme skupinovou práci, prvky kooperativního učení a problémového vyučování
- uplatňujeme ve výuce specifické postupy, metody a formy práce (skupinové vyučování, kooperativní učení, metody RWCT), které u žáků rozvíjejí

kreativitu a týmovou práci

Kompetence komunikativní a kompetence sociální a personální

- uplatňováním skupinové práce a prvků kooperativního učení u žáků rozvíjíme komunikační dovednosti pro aktivní naslouchání, empatii, dialog, vedení a organizování skupiny
- pověřováním žáků organizací činností ve skupině formujeme u nich odpovědnost za splnění zadaného úkolu
- uplatňováním kooperativního učení navozujeme mezi žáky přátelskou a dělnou atmosféru
- uplatňujeme ve výuce informační a komunikační prostředky

Kompetence občanská

- zapojujeme žáky do vypracovávání pravidel chování ve vlastní třídě
- navozováním modelových situací a situačních her vedeme žáky k respektování a tolerování druhých osob
- vytváříme žákům prostor pro prezentaci obhajování vlastních názorů
- vytváříme žákům dostatek příležitostí k projevení ohleduplnosti a ochoty pomáhat slabším a hendikepovaným vrstevníkům i jiným lidem
- pozorováním přírody a poznáváním pamětihodností formujeme u žáků žádoucí postoje k ochraně životního prostředí a k uměleckým památkám

Kompetence pracovní

- hraním rolí seznamujeme žáky s různými profesemi v minulosti a současnosti
- umožňujeme žákům manipulovat s různými předměty, pomůckami a počítačem
- vytváříme žákům prostor pro sebehodnocení a hodnocení druhých vytváříme žákům bezpečné prostředí, které jim usnadňuje dodržovat zásady bezpečnosti při učení, pohybových i volnočasových aktivitách
- pestrou nabídkou zájmových činností vytváříme žákům podmínky pro rozvoj potřebných praktických dovedností
- umožňujeme žákům podílet se na aktivní přípravě školních akcí

1b) Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Předmět: PRVOUKA Ročník: 1.			
Očekávané výstupy z RVP ZV Žák:	Školní výstupy Žák:	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
<i>Místo, kde žijeme</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí 	<ul style="list-style-type: none"> - se orientuje v místě bydliště a v prostorách školy - popíše okolí své školy a bezpečnou cestu do školy - zakreslí do jednoduchého plánu cestu do školy a označí na ní místa vyžadující zvýšenou pozornost 	<ul style="list-style-type: none"> - domov, škola, obecní úřad, kostel, lékař, místní doprava, hřiště - kmenová třída, ředitelna, školní družina, jídelna, šatna, WC, tělocvična, školní hřiště - okolí školy a bezpečná cesta do školy, bezpečné přecházení komunikace - cesta do školy, názvy ulic, dopravní komunikace, riziková místa, dopravní značky 	Průřezové téma: Osobnostní a sociální výchova, tematický okruh Osobnostní rozvoj
Ročník: 3.			
<i>Místo, kde žijeme</i>			
<ul style="list-style-type: none"> - začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obsluh. centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí obce (města) 	<ul style="list-style-type: none"> - začlení svou obec do příslušného kraje a obsluh. centra ČR - zná význačné budovy v obci a v blízkém městě, ví, k čemu slouží 	<ul style="list-style-type: none"> - obec, město, velkoměsto - významné budovy v obci (městě) - obecní úřad/radnice, pošta, škola, zdravotnické zařízení, doprava, obchody, historické a kulturní budovy, výrobní podniky, sportovní zařízení, pracovní příležitosti 	Průřezové téma: Výchova demokratického občana, tematický okruh Občanská společnost a škola